

هویت در شهرسازی

قاسم شایانی^۱، سید رسول کشاورز^۲، رضا لک^۳، نریمان طیبی^۴

^۱ باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران.
^۲ باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران
^۳ باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران
^۴ باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران
 Shayani1362@gmail.com

چکیده

مفهوم هویت در شهرسازی از آن جهت جایگاه مهمی دارد که با القای هویت به آن می توان حس تعلق و به نوعی حس هویت شهروندی را در بین شهروندان تقویت کرد. بخش مهمی از سطح شهرها ساختمان ها و خیابان ها می پوشاند؛ از این رو کیفیت آنها تاثیر ژرفی در سیمای دید عمومی شهرها خواهد داشت. در واقع در یک نگاه هر شهر از ویژگی های شهرسازی آن می توان شناخت. روند توسعه در شهرها، به ویژه در شهرهای بزرگ بیانگر این است که شهرسازی شهرها به دلیل توسعه نابسامان و مغشوش، در خطر از دست دادن شخصیت و هویت دیرینه خود می باشند. لذا شهرسازان حاضر باید علاوه بر وظایفی که بر عهده دارند باید کاستی هایی که در سال های اخیر از نظر شهرسازی در شهرهای ایران به فراموشی رسیده است را نیز جبران نمایند. هویت در شهرسازی با ارجاع به ریشه ها و خاستگاه های کهن خود قابل دستیابی می باشد به عبارت دیگر همان ارزش های شهری است که در مناطق شهر گذشته وجود داشته و مردم با آن عادت نموده اند. نظر شهرسازی در فضاهای شهری، خوانایی فضاها و سیمای شهرها و کیفیت های بصری شهرهای گذشته از جمله ارزش هایی می باشد که در ذهن مردم نقش بسته اند. در واقع، مجموعه اینها هویت شهرسازی را شکل می دهند و نیاز به بقاء آن را امری مهم می نمایند.

کلمات کلیدی: هویت و شهرسازی

مقدمه

هویت در شهر به واسطه ایجاد و تداعی «خاطرات عمومی» در شهروندان، تعلق خاطر و وابستگی را نزد آنان فراهم کرده و شهرنشینان را به سوی «شهروند شدن» که گستره های فعال تر از ساکن شدن صرف دارد، هدایت می کند. پس هر چند که هویت شهر خود معلول فرهنگ شهروندان آن است؛ لیکن فرایند شهروندسازی را تحت تاثیر قرار داده و می تواند باعث تدوین معیارهای مرتبط با مشارکت و قضاوت نزد ناظران و ساکنان گردد (فکوهی، ۱۳۹۲).

هویت هر دوره را ویژگی ها و امتیازات آن دوره نسبت به دوره پیش مشخص می سازد. وقتی سخن از هویت شهر می رود، تمایز

شهرها از هم مطرح می شود. آنچه قابل تامل است وجوه اشتراک و تمایز شهرها با هم است. صفات هویتی شهر بر صفات هویتی طبیعی و مصنوعی و انسانی شهر مستقر است. لذا آنچه به عنوان تصویر در ذهن مردم متصور است ناشی از سازمان فضایی شهر است. عدم شناخت و درک ساختار و استخوانبندی شهرها، سازمان فضایی شهرها و عدم تلاش برای حفظ و احیاء آنها موجب بروز لطمات فراوان به ارزش های نهفته در شهرها و الگوهای شهرسازی سنتی ایران شده است.

شناخت هویت و مولفه های تاثیرگذار آن در شکل شهر، مقدمه ای است برای شناخت مدیران، برنامه ریزان شهری، تصمیم گیران و هر آن کس که در ساخت شهر نقش دارد تا شهری ساخته شود که صفات هویتی آن مطلوب و پاسخگو باشد (نصر و ماجدی، ۱۳۹۲، ۲۶۵).

اهداف پژوهش

بررسی و ارزیابی هویت در شهرسازی

روش پژوهش

در این پژوهش از دو روش توصیفی و تحلیلی توأمان استفاده شده است. جمع آوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش به روش اسنادی و با کمک گرفتن از نشریات، مقالات، کتب، اسناد، فیلم، عکس برداری و... از مسئولین مرتبط می باشد.

هویت و هویت شهری

هویت یکی از مهمترین و اساسی ترین مسائل حوزه های معرفت بشری است که بسیاری از اندیشمندان و متفکران در طی تاریخ به آن پرداخته اند. «فرهنگ معین واژه هویت را چنین تعریف کرده است: آنچه که موجب شناسایی شخص باشد. یعنی آنچه را که باعث تمایز یک فرد از دیگری باشد» (باتلخیص از معین، ۱۳۸۴، ۱۰۱۴). چنین نظر گاهی را می توان برای درک مفهوم هویت مکانی- فضایی بکار برد. به این صورت که، هر فضا و مکانی، به عنوان یک